

BRO kyrka är känd som offerkyrka. Pilgrimer har vallfärdat till »Det Helga Kors i Bro«, ett krucifix i triumfbågen som sas innehålla en flisa av Kristi kors. Under det stod ett offeraltare. I Visborgs slotts räkenskaper syns att ståhållaren Ivar Axelsson Tott personligen offrade i Bro. Men när Erik av Pommerns mannar offrat stöldgods förstördes krucifixet av en blix 1449. Bro fungerade ändå som offerkyrka. In i våra dagar har kyrkvärden hittat pengar instuckna under kyrkporten.

Att kyrkan skulle ha byggts på en offerkälla motsägs av nya utgrävningar. Nära finns tre små källor och flera gravfält. Bildstenen från femhundratals, inmurad på fel ledd i bönekammaren, kan ha stått på ett av dem.

Tornet hörde till en första romansk stenkyrka Strelow uppges byggdes 1196. Årtalet har visat sig stämma med åldern på trägolvet under det nuvarande i hela kyrkan, som kan ses under en lucka.

Däremot är den inmurade trädstammen tvärs igenom tornet inte lika gammal.

Roten sticker ut på västgaveln och har lockat till poetiska tolkningar som vore den världsträdet Yggdrasil. Stammen lär ha satts in på fjortonhundratalet för att hålla ihop murverket.

Den första kyrkan hade rundat kor. Det nuvarande koret byggdes i mitten av tolvhundratalet, långhuset och bönekammaren omkring 1300. I långhusets sydfasad murade man in djurbilder och magiska symboler, reliefer, som suttit på det äldre långhuset.

Bönekammaren har egen ingång, från fönstret syns koret och altaret. Den kan ha varit tillflyktsrum för pilgrimer, eller botgöringscell. I altaret finns en igenmurad relikgömma, i den ligger en segerhuva av skinn. Altaruppsatsen är huggen i sandsten och målad av Andreas Hamborger 1688.

Bilden av Nattvarden målades efter en förlaga av Rubens.

Kyrkklockan är gjuten omkring 1440, kanske av en tysk mästare vid namn Apengheter som signerat klockan med en apa och graverat texten: »Det helga kors i Bro, det vare oss nådigt, därför blir vi glada.«

✧ Kristi barndomshistoria, uppståndelse och hur han stiger ned till dödsriket skildras på kapitälbanden vid långhusportalen. Att bilderna var målade på medeltiden syns av färgresterna i rött och grönt.

Målningarna inuti kyrkan är gjorda vid flera tidpunkter. Äldst är Apostlamästarens bilder ovanför triumfbågen från trettonhundratalet. Aposteln Bartholomeus bär på sitt eget skinn, enligt legenden flåddes han levande. Han står på hederplats på Marias högra sida, vilket kan betyda att kyrkan var helgad åt honom. Marias mor Anna, alla mödrars skyddshelgon, är målad med Maria och Jesusbarnet i koret.

Väster om kyrkan finns en trappgavelport krönt med ett kors. Den var inkörsport till en medeltida prästgård.

Särskilt sjömän har offrat i Bro. Votivskulpten på korbänken är en tvåmastad hukare, en modell av Caritas av Visby. Möjlig skänktes den av Skepparegilletts älderman Stahle som var befälhavare på sjuttonhundratalet. Vid samma tid målades korbänken och väggen pryddes med akantusslingor, de döljer en svit målade av Passionsmästaren. Under paradisscenen med Adam och Eva i korbänken skymtar en medeltida dekor som visar Yttersta domen.

Dopfunten är gjord av stensemälaren Sigrav omkring 1200. Trälocket kom till femhundra år senare, samtidigt som funten målades på nytt. I koret finns två stenar som hettats upp för att värma dopvattnet.

En rund kimbsten visas i tornrummet. Den stals och lämnades tillbaka av förövarns barnbarn 2006, efter att ha funnits i Tyskland i 75 år.

